

Kunststofindustrie roept op tot andere aanpak bij recycling

Nog steeds wordt te veel voor hergebruik geschikt materiaal verbrand

Hans Verbraeken
Amsterdam

Het recyclingsysteem van kunststoffen in Nederland functioneert onvoldoende. Dat stelt de Federatie Nederlandse Rubber- en Kunststofindustrie (NRK) in het Masterplan Kunststof Kringloop, dat deze week gepubliceerd wordt. De gerecyclede kunststof — recycalaat — komt terecht in slechts een beperkt aantal producten. Vooral omdat de kwaliteit van de gerecyclede grondstoffen te gering is of de hoeveelheden te klein. Daardoor worden grondstoffen nu vooral hergebruikt in laagwaardige toepassingen als pallets, drainagebuizen, tuinmeubelen, kratten en haspels. Dat is doodzonde. Het recycalaat kan en moet ook worden verwerkt in hoogwaardiger producten, zoals in verpakkingen, goed voor 40% van alle geproduceerde kunststoffen, zo meldt het masterplan.

Het plan is mede ondertekend door onder meer onderzoekers van Wageningen University & Research, Philips en afvalwerker Veolia. Het is een aanvulling op het vorige maand gepresenteerde 'Rijksbreed programma circulaire economie 2050'. Woensdag spreekt de Tweede Kamer daarover tijdens een Algemeen Overleg.

'Het is heel lastig om recycling voor elkaar te krijgen. Er moet iets fundamenteels veranderen', zegt Erik de Ruijter, directeur beleid en advies bij de NRK. 'Anders komt er in Nederland en Europa geen grootschalige recycling van de grond.'

De NRK, een federatie van dertien verenigingen, vertegenwoordigt circa 450 bedrijven, 35.000 werknemers en een omzet van €9 mrd. De sector telt vooral mkb-bedrijven, terwijl hun leveranciers en afnemers giganten zijn: chemie-, voedings-, verpakings-, auto- en elektronicafabrikanten. 'De marges zijn daardoor beperkt', aldus De Ruijter. Daarom zetten de bedrijven stevig in op innovatie en duurzaamheid, ook omdat hun klanten dat eisen.

Maar de acties in de hele keten van grondstofproducenten tot recyclingbedrijven om het recycelen technologisch en organisatorisch te verbeteren, zijn gefragmenteerd, aldus het masterplan.

Kunststofafval mag al enkele jaren niet meer worden gestort. Dus wordt het gerecycled of verbrand

Het zijn relatief kleine projecten van vaak beperkte diepgang. Er is geen duidelijk en breed gedragen visie, volgens het plan. De Ruijter: 'Het zijn stukjes van een legpuzzel, maar niet van dezelfde. Het is nog een pioniersmarkt, geen volwassen markt.'

Kunststofafval mag al enige jaren wettelijk niet meer worden gestort. Dus wordt het gerecycled of als energiebron opgestookt in afvalverbrandingsinstallaties. 'Te veel geschikt materiaal voor recycling wordt verbrand', zegt Jur Zandbergen, directeur operations bij Veolia Polymers.

Het uitgangspunt van het masterplan is dat er een einde moet komen aan de scheiding tussen enerzijds de productieketen die loopt van grondstoffen tot afval en anderzijds de recyclingbranche. Die scheiding hoort bij de lineaire economie, aldus De Ruijter. 'We moeten naar een circulaire economie. De kosten van recycling zijn nu niet bij de productieprijzen inbegrepen. Het "waste" management wordt betaald door de gemeente, dus de maatschappij.'

Het masterplan is een stappenplan voor overheid, grondstofproducenten, fabrikanten van consumentenproducten en de consument zelf. Zoveel mogelijk kunst-

Opslag van plastic verpakkingen die later verwerkt worden tot nieuwe producten.

FOTO: HOLLANDSE HOOGTE

stofafval moet worden omgezet in recycalaat, grondstof voor nieuwe producten. Bedrijven in de hele keten dienen mee te doen.

Homogene afvalstromen en recycalaat met eenduidige specificaties zijn een 'must'. Die stromen moeten worden gestandaardiseerd naar marktvraag. 'Ga voor kwaliteit', zegt Christiaan Bolck, programmamanager toegepast onderzoek op het gebied van duurzame materialen aan Wageningen University & Research. 'Zorg ervoor dat een product zijn waarde behoudt. Er is veel energie verbruikt om plastic te maken. Benut die waarde. Dat doe je niet door het op te stoken, noch door het te mengen.'

Veel fabrikanten zijn nog te veel gericht op niet-gerecyclede ('virgin') grondstoffen. 'Er moet nog veel gebeuren', zegt Eelco Smit, directeur duurzaamheid bij Philips. 'Aan de kwaliteit en de beschikbaarheid.' Philips verwerkt al zes jaar recycalaat in zijn producten. 'Wij gebruiken dit jaar naar verwachting 1 miljoen kilo gerecycled plastic. Ons nieuwste product is een stofzuiger, waarvan de onderkant deels wordt gemaakt van gerecyclede kunststof uit oude Philips-stofzuigers.'

Smit beklemtoont de noodzaak van standaardisatie van de recy-

claatstromen. 'Dat is een concreet probleem. We doen zaken met regionale recyclingbedrijven, terwijl wij een wereldspeler zijn. Telkens gaan we weer met bedrijven rond de tafel en maken we opnieuw afspraken.' Die gesprekken gaan over hittebestendigheid of stijfheid van het materiaal, of dat het gemakkelijk in matrijzen kan worden gegoten.

'De in de naaste toekomst in Nederland opgebouwde ervaring vormt een eerste stap voor Philips en ook voor andere bedrijven, om deze technologie wereldwijd uit te rollen. Standaardisatie maakt recycling voor alle partijen gemakkelijker. Zo bereiken we echt een gesloten kringloop.'

En ook de overheid moet meer gaan sturen, bijvoorbeeld door aanpassing van de Europese stoffenverordening Reach en de Afvalrichtlijn. Die bevatten nu eisen die de toepassing van gerecyclede plastics tegenhouden. Of via een subsidie regeling voor 'redesign for next use', via bijvoorbeeld een verlaagd btw-tarief.

'Als je dit masterplan niet onderdeel maakt van het Rijksbreed programma, gaat dat niet slagen', aldus De Ruijter. 'In dat programma vind je de beleidsvoornemens. Aan de hand van dit masterplan kun je doorpakken.'

